

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 14 (433)

Fredagen den 3 april 1896.

9.de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam ..... kr. 5.— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modet., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben ..... » 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad total stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
---	--	---	--	--	--

Alma Häckner.

Den s. k. kvinnofrågan, som under det senaste årtiondet tagit en så framskjuten ställning, var icke helt och hållet främmande för män i en tidigare period i vårt århundrade. En bland dessa, som i början af sextioalet varmt talade för kvinnans rättighet att bereda sig verksamhetsfält och utkomst på andra än de af häfd och vana åt henne utstakade områdena, var den kände riksdagsveteranen, ledamoten af det hedervärda bondeståndet, Jonas Anderson från Häckenäs, Rogslösa församling i Östergötland. Sina teorier om kvinnans frigörelse i detta fall tillämpade han praktiskt med afseende på sina egna sju döttrar, af hvilka tre blefvo bland de första folkskolelärarinnorna i riket, en lärarinna i döfstumskola, en telegrafist och en gymnast.

Då kvinnofrågan genom fröken Ellen Keys beaktansvärda föredrag om missbrukad kvinnokraft inom vida kretsar blifvit ett af dagens lifligaste samtalsämnen, torde det för Iduns läsare icke sakna sitt intresse att göra bekantskap med en af dessa ädla personligheter, som med lika stor energi som framgång visat till hvilken välsignelse den kraft, som ligger nedlagd hos kvinnan, kan göra sig gällande, äfven på andra områden än det rent husliga.

Det är bilden af en af den gamle riksdagsmannens yngre döttrar, gymnastikdirektören fröken *Alma Häckner*, som i dag möter oss på Iduns första

sida, och det är med tillfredsställelse vi blifvit i tillfälle att återgifva några drag af hennes gagnande verksamhet.

Född 1858, uppväxte den unga flickan i det vid Vetterns strand, i närheten af Omberg, naturskönt belägna föräldrahemmet, där hon tillsammans med en talrik syskonskara fostrades för livets allvar och tidigt vandes vid ett regelbundet och uthålligt arbete.

Fadern, som omkring 30 år, först under ständsriksdagarne och sedan under det nya statskicket, representerade sin valkrets i riksdagen och tillika var fullmäktig i riksgälgskontoret, vistades mestadels bort från hemmet samt var under de kortare tider, han uppehöll sig där, upptagen af en mängd kommunala uppdrag, hvilket gjorde att barnens uppfostran hufvudsakligast hvilade på modern.

Hon var ock särskildt ägnad för detta viktiga kall. På samma gång känslan af moderlighet gaf en blid prägel åt hela hennes väsende, var hon en ovanligt begåfvad och intelligent kvinna, som, ehuru utan skolstudier, visste att tillägna sig äfven bokliga kunskaper. Härstammande från en gammal krigaresläkt, hvaraf mer än en tillhört Karl den tolfte bussar, var *Lovisa Englund* dotter till en förnögen odalman och i sitt äktenskap moder till 14 barn, af hvilka tolf kommo till mogen ålder och med den innerligaste kärlek sågo upp till henne. Hon skötte icke blott den inre hushållningen, utan tog äfven verksam del i de

O, ej ännu blommade på jorden
Högre sällhet än ett hem oss ger,
Där en pröfvad kärlek ler,

Som, midsommarsolen lik i Norden,
Aldrig sjunker från sin himmel ner.

E. W. Lindblad.

yttre, då hon under mannens ständiga frå-
varo ägnade sig åt det icke obetydliga landt-
bruket, och det med den framgång att egen-
domen under hennes vård betydligt för-
bättrades. Jämte detta fann hon dock alltid
tid för sina kära böcker. Fredrika Bremers
och friherrinnan Adlersparres arbete för be-
redandet af vidgade arbetsfält för kvinnan
vann mäktig genklang hos den enkla landt-
mannahustrun, som uppfattade betydelsen
af ett själfständigt arbete för kvinnan, hvar-
igenom denna skulle sättas istånd att själf
försörja sig och icke uteslutande vara hän-
visad till äktenskapet för att »få en ställ-
ning i lifvet».

Med dessa åsikter, gemensamma för båda
föräldrarna, var det en gifven sak, att un-
der det sönerna ägnade sig åt studier, äf-
ven döttrarna skulle få tillfälle till den ut-
veckling som fordrades för ett blifvande
lefnadskall. Utan tvekan för de dryga ut-
gifterna sändes alltså äfven flickorna till
läroverk i hufvudstaden, en såsom elev vid
den första telegrafkursen för kvinnor, en
annan såsom en af de första kvinnliga lär-
jungarne vid tekniska skolan och ett par
af de andra för utbildning till folkskole-
lärarinnor. »Kunskaper äro ju ett bättre
arf än gods och penningar», mente föräld-
rarna, och resultatet af deras uppoffringar
har vitsordat sanningen häraf.

Men här skulle vi ju egentligen tala om
en af döttrarna från detta hem. Såsom en
bland de yngre af den stora syskonfloken,
fick den lilla Alma från början sin under-
visning af de äldre syskonen. Genom sin
vetgirighet och snabba uppfattning gjorde
hon härunder så goda framsteg, att under-
visningen i hemmet fortsattes till dess hon,
för att vinna inträde vid Gymnastiska cen-
tralinstitutet i Stockholm, tog examen med
afgångsbetyg af lärare vid Vadstena elemen-
tarskola. Sålunda förberedd, intogs hon vid
nämnda institut, hvarifrån hon efter slutad
kurs utgick med de bästa vitsord samt
vann genast anställning för sommaren vid
Ramlösa hos institutets dåvarande öfver-
lärare, professor Hartelius, hvarefter hon
öppnade egen gymnastik i Borås.

Den unga gymnastens inblick i det mång-
faldiga mänskliga lidandet väckte emellertid
hos henne en liflig önskan att äfven på ett
annat område än den allmänna sjukgymna-
stikens, komma lidande medsystrar till hjälp.
Och så sökte hon att få tillägna sig den
kände sjukgymnasten, major Brandts, myc-
ket omtalade behandling af inre sjukdomar.
Att denna på vissa håll var föremål för
misstroende och klander, ja, mångenstädes
utdömdes, hindrade icke den modiga flickan
att under tre år, först som elev och sedan
som assistent åt major Brandt, ägna sig åt
hans speciela gren af massage och gymna-
stik. Han vitsordade henne ock vid flere
tillfällen såsom en bland sina skickligaste
elever. Men mer än sådana loford glädde
henne den ofta upprepade erfarenheten af
ett lyckligt resultat af det samvetsgranna
arbetet. Dessa erfarenheter utgjorde ock
en rik motvikt till det hån och de för-
domar, som till en början mötte henne
från flere håll.

Emellertid hälsades hon med glädje af
forna och nya patienter, då hon på nytt
upptog sin gymnastik i Borås, hvilken hon
bibehöll under en tid af sex år. Samtidigt
arbetade hon under somrarna som gymnast
vid Ramlösa. Och här vid den celebra syd-
svenska badorten, där folk från så många
olika håll och af så många olika samhälls-
klasser och nationaliteter samlas, har Alma
Häckner, under de 11 somrar hon tillbragt
där, i hög grad vunnit sympatier, icke blott
för sin skicklighet att behandla olikartade
sjukdomar, utan också för sitt hjärtevin-
nande, sant människovänliga sätt mot alla.
Under det hon stundom haft ända till 120
patienter på dagen, har den 120:de rönt
samma deltagande, samma noggranna be-
handling som den första. Icke blott många
små barn med sneda ryggar eller krokiga
ben, hafva under hennes behandling blif-
vit raka som små ljus eller börjat med
ny kraft springa omkring i berg och bac-
kar, äfven aftärda, lidande mödrar, som va-
rit hemfallna åt mångåriga plågor utan ut-
sikt till förbättring, hafva med glädjetårar
tackat henne för återvändande lefnadsmod,
hälsa och lifsglädje.

Sedan 1891 är fröken Häckner bosatt i
Stockholm, där hon alltjämt utvecklar en
liflig verksamhet. Vid sin flyttning hit,
erhöll hon från flere håll hjärtliga välönsk-
ningar för det nya arbetsfältet. Så skrifer
t. ex. fru Elise Hvasser, som hon under nå-
gon tid skött: »Min hjälparinna! Det skall
blifva mig en glädje att i den ringa mån,
som står mig till buds, tillkännagifva i huru
stor tacksamhetsskuld jag står till er för
den omsorgsfulla och utmärkt konstfärdiga
behandling jag åtnjutit af er. Med till-
önskan af god trefnad i Stockholm, säger
jag farväl för denna gång och tillägger en
önskan: låt mig framdeles med några ord
få höra af eder. — Eder tacksamma Elise
Hvasser.»

En patient, som det särskildt glädde frö-
ken Häckner att få ägna sig åt, var friher-
rinnan Sofie Adlersparre. Hon hade ju,
utan att veta det, så mäktigt ingripit i frö-
ken Häckners och hennes systrars lif, ge-
nom den inverkan hennes skrifter haft på
modern, och det blef nu en icke ringa gläd-
je för den trötta arbetarinnan för kvinno-
frågan att vid slutet af sitt lif erfara detta.

Vi sluta med att tillönska fröken Häck-
ner en lång fortsättning af hennes gagnande
och välsignelserika lifsgärning.

L. S.

Bilder ur bibeln.

Två dikter af *Fågeln Blå*.

I.

Maria af Betanien.

Hon satt vid Mästarens fötter
Och hörde heliga ord; —
Nyss kom han, af vägen trötter,
Som gäst till syskonens bord.

Ty fåglarna hafva nästen
Och räfvorna kulor fått
Och örnarna starka fästen
Bland bergens klippiga slott.

Och rik man sitt mjuka läger,
Den arme sin vrå i frid; —
Men mänskones son ej äger
Ett värn att sig trygga vid. —

Maria satt tyst och lyddes,
Så länge hans röst vardt spord;
I hennes hjärta väl tyddes
De sanningens ädla ord.

Hon samlat en skatt åt själen
För lefnadens dagar all,
Hon korat den goda delen,
Den henne ej röfvas skall.

Men Marta beständigt vankar
I tränga bestyrens id;
I tyngande hvardagstankar
Hon spiller den dyra tid. —

Och nattens skuggor de falla
På österns vårliga kväll;
Snart hvila i trygghet alla
I Lazari frida tjäll.

Maria i drömmen röjer
Än Mästarens blida drag,
Och Marta med omsorg dröjer
Vid kommande morgondag.

Men ljust nazarenen blundar
Inunder de älskades tak;
Han hvilar från dag, som stundar,
Han hvilar från sorg och vak.

Bland lärjungars råa skara,
Där skall han väl åter snart
I ljufva bilder förklara
Sin faders rike och art;

Och undrande ögon fästar
På honom hans skara då:
»Oss tyd den liknelsen, Mästar!
Vi kunna den ej förstå!»

II.

Änkans son i Nain.

Det är i Nain, den sköna staden,
Det är i vårens glada tid;
I solljus skimra blomsterbladen
Och himlen hvälfves blå och blid.

Det är i Nain — ett litet Eden,
Där friden syns för alltid fäst...
Dock, se de mörka, sorgsna leden! —
Har döden kommit hit som gäst?

Se midt bland friska blomstervårar
Där återbärs ett lifvets lån:
Där föres bort, vid bittra tårar,
En död, sin moders ende son.

*Och hon är änka: ack, hon känner
Den tunga grafvovens väg förut!
Och henne följa många vänner
Till dödens mörka gårdar ut.*

*De skola henne se'n ledsaga
Till hemmets ödslig blifna vrå
Och ömsom trösta och beklaga
Samt vänligt mana: »gråt ej så».*

*Och hennes tårar skola flöda
Beständigt mer vid denna röst,
Och såren åter börja blöda...
O, arma hugnad! Sorgsna tröst!*

*— Då nalkas han, som helar såren,
Som skänker kvalda hjärtan frid;
Han stannade och tog på båren,
Och skaran bidde tyst därvid.*

*Och hör, ifrån hans läppar ljuda
Uppståndelsens och lifvets ord:
»Statt upp!» han höres mäktigt bjuda,
Och döden är tillintetgjord.*

*De äro åter i sin hydda,
Uti sitt eget, varma bo;
Och smärtans stunder äro flydda,
Och ljuslig blommor vårens ro.*

*Ty jordens sköna påsk är inne,
Det vissna nu i grönska byts;
Och tröst får hvarje sorgset sinne,
Då dödens starka fångsel bryts.*

Bedjande mödrar.

Närmast med anledning af den behjår-
tansvärda uppsatsen i n:r 10 af Idun
»Bed med oss mamma!» vill jag från den
heliga skrift framdraga några exempel på
bedjande mödrar samt på de välsignelserika
följder det har med sig, då en moder beder
med och för sina barn.

Där se vi den bedjande Hanna, som kallar
sin son Samuel = begärd af Gud, enär hon af
Herren hade begärt honom, och som, då hon
såg sig bönhörd, utgjuter sitt hjärta i en skön,
högstämmd lofsång samt gifver sin son helt i
Herrens tjänst. Och en son, född och fostrad
under så ofärlig bön, åkallan och tacksägelse,
kunde icke heller blifva annat än
»välbehaglig inför både Gud och människor»,
såsom denne Samuel ock blef. (1 Sam. kap.
1 och 2.)

Samma fromma bedjande sinnelag, samma
innerliga tro och upplysta förstånd finna
vi äfven hos Simsons moder, och sonen
var ju äfven här en Guds nazir, med hvilken
Herrens ande var. (Dom. 13.)

I 2 Konungab. 4:de kapitel läsa vi om
tvänne mödrar: den fattiga änkan och den
rika kvinnan i Sunem. Den fattiga änkan,
som icke ägde mer i huset än en kruka
olja, hade dock gemensamt med den rika
kvinna ett älskande modershjärta och ett
gudaktigt, förtröstande sinne. Och hennes
kärlek till de båda sönerna och hennes tro
på, att Herren är en hjälpare i nöden, visa sig
ock vara en makt, som åstadkommer underverk.
Denna den fattiga änkans bönfällande
vädjan till Herrens profet om hjälp för
sönerna, hvilka hennes mans borgenärer

vilde göra till trälar, står som ett kraftigt
manande exempel för alla tiders mödrar.
Huru otaligt många sådana få icke i vår
tid klaga öfver, att deras söner och döttrar
göras till trälar under otrons, njutningslyst-
nadens, osedlighetens och många andra onda
makters välde. Mätte icke dessa mödrar
därvid glömma — om de än såsom denna
kvinna stå ensamma och medellöse — att
bönen och särskildt modersbönen är en makt,
genom hvilken det förlorade barnet kan
återgifvas sin moder!

Den rika sunemitiskan ägde icke heller
med alla sina skatter och jordiska ägodelar
något annat medel, hvarigenom hon kunde
återfå sin son. Den enkla, gripande historien
om denne sons sjukdom och död åter-
upprepas i tusen sinom tusen familjer ännu
i dag. Då sonen, som gått ut till sin fader
bland skördefolket, vänder sig till honom
med denna smärtuppfyllda klagan: »Mitt huf-
vud, mitt hufvud!», vet fadern ej något bättre
medel än att sända honom till hans moder.
Och af denna moder anföres ej ett enda
yttrande af klagan eller sorg, då hon emot-
tager den sjuke sonen, det säges allenast
så rörande enkelt: »Och han satt i hen-
nes knä till middagstiden, då han dog.»

Det behöfver ej heller sägas mer. Hvarje
modershjärta känner och förstår dock, hvad
denna moder kände. Och i dessa enda ord:
han satt i hennes knä till middagstiden...
ligger en hel värld af moderskärlek inne-
sluten.

Men när då allt hopp tycktes vara ute,
uppgifver denna älskade, energiska kvinna
dock icke modet eller hoppet. Beslutsamt
rider hon själf upp till gudsmannen på
Karmels berg, och då Elisa på hennes be-
dröfvade ord vill sända sin tjänare, att den-
ne skulle lägga profetens staf på pilten, ut-
brister hon med hela styrkan af ett bed-
jande modershjärta: »Så sant Herren lef-
ver och så sant din själ lefver, skall jag
icke släppa dig.» Hvar på profeten står upp
och följer henne. Och så blef genom ho-
nom sonen för andra gången gifven till den
bedjande modern. Och om henne heter det
slutligen så skönt: »Och hon kom, föll
ned för hans fötter och böjde sig mot jor-
den och tog sin son.»

I Nya testamentets ljus stråla emot oss
modersnamnen: Maria och Elisabet. Dessa
båda fromma, ödmjuka kvinnor, som vi i
och med deras moderskap först lära känna,
börja detta med att i lof och tacksägelse
utgjuta sitt hjärta inför Herren i de mest
högstämmda och inspirerade ordalag.

Och det motto: »Si Herrens tjänarinna»
med hvilket Maria invigde sig till moders-
kallet, var hon ock trogen till det sista,
såväl då hon själf med genomborradt hjärta,
förkrossad, men ödmjuk och stilla, står in-
vid sonens kors, som då vi slutligt finna
hennes efter Jesu himmelsfärd med den sam-
lade lärjungaskaran »framhärda i bönen». (Ap. G. 1: 14.)

Och att Kristus själf alltid med den in-
nerligaste kärlek och barmhärtighet tog sig
an, tröstade, hjälpte och hugsvalade de
mödrar, som kommo till honom, det se vi
af de sköna berättelserna om *änkan i Nain*,
den *kananeiska kvinnan* och *mödrarna*, som
buro fram sina barn att af honom välsignas.

En moder, om hvilken man kan vara för-
vissad, att hon bad för och med sin son,
är *Thimotei moder Eunike*, om hvilkens
oskrymtade tro apostelen Paulus vittnar (2
Tim. 1: 5). Och då han på ett annat

ställe säger till sin lärjunge: »vetande att
du från barndomen känner de heliga skrif-
terna, som kunna göra dig vis till frälsning
genom tron i Kristus Jesus» (2 Tim. 3: 15),
kunna vi för säkert antaga, att det just
var genom denna sin fromma, troende mo-
den, sonen fått denna kunskap.

Hvem *konung Lemuels moder* var, säger
oss ej skriften, men i de förmaningar hon
gifvit sin son (Ordspråksb. 31) har hon
själf karakteriserat sig såsom en from, äls-
kande, vis och gudaktig moder och kvinna.
Och det kvinnoideal hon däri framställer
träder ännu efter årtusenden lika skönt och
härligt emot oss såsom en alltid gällande
mönsterbild för kvinnan, vare sig hon är
jungfru, hustru eller moder.

Och de af vår tids mödrar, som i likhet
med dessa fromma, bedjande kvinnor bära
fram sina barn i bön inför Herren, skola
ock för visso erfaras bönen välsignelse,
och deras barn skola — såsom konung
Lemuel säger — stiga upp och prisa dem.
Fanny Chrysanter.

Första honoraret.

En påskhistoria för Idun.

Hur man börjar? upprepade den frejdade
artisten och följde ett ögonblick tankfullt
cigarrettens rökhyllor, hvilka damerna för hans
skull tälde. »De flesta med att kludda ner allt,
som råkar i deras väg, om inte annat så med en
bit kol eller krita, ifall resurserna äro små och
så naturligtvis taga snubbor och luggar, ända
tills någon med auktoritet råkar få se kluddet
och utbrister: »Nej men... det här är ju verk-
liga konstnärslag!» Då brukar bladet vända
sig — det är den gamla historien... »Som blir
evigt ny,» avslutade patetiskt en ung dam, som
ännu väntade på visdomständernas ankomst.

»Och lika gammal och vänlig,» fortsatte må-
laren, »är historien att de flesta börja i nöd och
försakelse, med alla möjliga motigheter och hin-
der, som armodet och folks likgiltighet lägga i
vägen...»

»En sådan tidig erfarenhet,» menade den unga
damen med psykologisk djupsinnighet, »måste
lämna märken efter sig för hela lifvet — jag
föreställer mig så väl, hur dylika tidiga präfnin-
gar för alltid sätta en viss prägelse af tafatt stel-
het på hela uppträdandet och då och då tynga
ned sinnet med svårmodiga minnen... Det där
gäller då minsann inte er,» smålog hon beund-
rande, »man behöfver bara se på er för att för-
stå, att ni började som en lyckans gullgosse i
idel sötebrödsdagar.»

»Jojo, det kan nog hända det,» sade konst-
nären och drog godmodigt på munnen. »Emel-
lertid kom jag att tänka på en, som just började
under allt annat än »sötebrödsdagar,» jag kan ju
få anföra en episod ur hans barndom:

För åtskilliga decennier sedan lefde på ett
litet magert torp en några och trettio års änka,
mor Anna, med sin åttaårige son Sven. Mor
Anna fick ta hårda nappatag med den karga jord-
lappen för att aftvinga den så pass mycket åring,
att man inte rent af svalt ihjäl. På spånad och
trasmattor skrapade hon och så ihop en slant,
och hur det var, så knallade det och gick på
Guds försyn år efter år.

Vid den tid, då Sven fyllde åtta år, hade mor
Anna legat sjuk i flere veckor, och den sista hö-
nan, en duktig värphöna, hade i en korg fått åka
till staden för att säljas. Det närmade sig till
påskan, och Sven började tänka på ägg — den
idén fick han inte ur hufvudet, det skulle vara
något till godt för stackars mor, som ännu var så
klen, att hon knappt kunde gå uppe — men värp-
hönan var borta...

Det arbetade i Svens hjärna af mångahanda
planer. Slutligen tyckte han, att ett ljus gick
upp för honom, men han nämnde ingenting för
mor. Han gick till herrgården och lyckades af
hushammarsellen få ett par dussin afriena rena sidor
af gamla bref. Papperen voro visserligen gul-
nade i kanterna, men det betydde mindre.

Nu tog Sven fram sina förrämsta skatter, en

till mer än hälften länsad färglåda och en stor röd blyertspenna, hvilka han också en gång fått på herrgården.

Och så börjades från morgon till kall ett ritande och målande, så att snart alla arken voro fulla af brokiga »gubbar» och »gummor» i de underligaste skepnader.

Inte ville mor Anna hindra gossen i hans nöje, hon log och tänkte: »Ger det inte bröd, så ger det inte heller nöd.» Han var ju bara barnet och kunde gärna få hållas med sitt lekverk.

»Hvad ska du med allt det där?» frågade hon dock slutligen.

»Gå till stan me'et,» förklarade Sven tryggt och någon vidare upplysning gaf han ej.

Modern hade ingen invändning att göra, och en förmiddag traskade Sven med sitt »taffelgalleri» inrulladt i ett stycke skinn i snöslasket in till staden, till hvilken det var omkring en half mils väg. Han tog till mor Annas undran också en korg med sig.

Som bekant växlas på vissa orter i Sverige s. k. påskbref, innehållande symboliska teckningar från »Blåkulla», trollpackor på kvastar etc. och öfver hufvud taget alla möjliga och omöjliga bilder, som en fruktsam fantasi förmår alstra — alltsammans presenterande sig i brokiga färger. Under målningen skrifer brefsändare vanligen vissa traditionella verser, såsom

Sopa, raka, smörjehorn
Sänder jag till resedon...

*

Akta dig för stubbar och stenar,
Kvistar och grenar,
Så att du inte blir blind och halter
Och trillar som en valter...

*

Ursäkta min lilla,
Jag skrifer så illa,
Jag satt i mitt kök
Uti dam och i rök,
Och pennan var stackot,
Och bläcket var blackot...

Detta bref är skrivet sent om en morgon och tidigt om en afton, i det sneda huset med den vridna skylten på den krokiga gatan till höger om tuppen, som gal, när månen går ner i en skinnpås.

Din vän Pelle i Blåkulla.

O. s. v.

Utanskriften formuleras med förkärlek sålunda:

»Till det största trollet... mamsell Den eller herr Den.

Påskafton.»

Dessa bref, förseglade med rödt lack, hvori en fjäder fästs, inslungas under påskaftonen oförmärkt i adressatens bostad — det gläntas alltemellanåt på förstudörren, ett bref kommer indansande på golfvet; hvem gifvaren är, det är och förblir länge en hemlighet — i alltihop ligger en viss mystisk tjusning, som sätter barnens nerver i spänning och till och med berör de äldre.

Det fanns och det finns väl ännu »påskbrefs-artisterna». Dessa måla »gubbar» och sälja dem till de i konsten mindre förfarna.

Sven hade förra påsken lagt märke till en sådan slags kommers i staden och vedervågade nu helt dristigt det stora steget att blanda sig i konkurrensen.

Han stannade vid den mekaniska verkstaden, där han kände några arbetare, för hvilka han fick visa sina »gubbar». Arbetarna bladdrade i bundten, småskrattade vänligt och tyckte, att det där ju kunde bli något lustigt för deras barn.

»Hvad kostar den här påskmadamen?» frågade en af dem.

»Ett öre,» sade Sven och sökte oroligt i spekulantens ansiktsuttryck, om han möjligen hade tagit till för dyrt. Märk väl, det fanns på den tiden äfven ett halft öre!

Sven fick två öre för sin påskmadam. Efter detta »handsöl» gick affären bland arbetarna så pass bra undan för honom, att han inom en half timme sålt bortåt hälften af sitt artistiska kram och i fickan hade hela tolf skilling i utbyte.

Medan då Sven stod vid porten och fotfarande förevisade sitt galleri, for plötsligt från verkstadstaket en smutsig snölav in ned midt på hela härligheten af målningar. Sven torkade af papperen, så godt han kunde, men genom blötan hade största delen af hans verk fördärfvats, färgerna flöto i hvarandra, och det var nära, att tårarna börjat flyta på Svens kinder — nu var

det inte värdt att tänka på någon kommers vidare...

Då kom verkstadens ingenjör, hr Eklund, och fick syn på den bedröfvade gossen.

»Hur är det fatt?» frågade han deltagande och såg leende igenom den ramponerade »konstsamlingen».

»Inte illa, inte illa... riktigt bra till och med!» mumlade han och var riktigt intresserad af bilderna, hos hvilka han tycktes se något helt annat, än att de bara voro illa tilltygade af vätan.

»Men hvad är det här?» utbrast han och lutade sig med spänd blick öfver en af målningarna, »en ängel med vingar — men hvarifrån har du fått ansiktet, gosse?»

»Jag tror ännu, att de' ble' mors ansikte,» hviskade Sven rött i synen, som om man kommit på honom med något odygdigt.

»Jag tror så med,» sade ingenjör Eklund sakta och såg länge på bilden. »Den här taflan köper jag.» Och innan Sven visste riktigt till sig, höll han en enriksdalerssedel i handen.

»Nu följs vi åt till din mor,» sade ingenjören, »hvar bor hon?»

»Vid Lerbäcken... men...»

»Nå-å!»

»Ja' skulle allt köpa något i stan först...»

»Hvad då?»

»Ägg åt mor,» sade Sven förlägen.

»Glöm då inte bort risgryn och russin heller,» sade ingenjören och såg nästan ömt på gossen, »köp du, jag skall laga att det blir tillräckligt öfver af dina slantar ändå. Och när du varit i stan och uträttat ditt ärende, så titta in till mig!» Sven uträttade sitt ärende och tittade med en vördsam fotskrapning in till ingenjören.

En stund senare sutto de i dennes kappsäde på väg till Lerbäcken, och ännu en stund senare sutto de båda i mor Annas stuga.

»Att jag ändå skulle återse dig, Anna!» sade ingenjören och tog hennes hand. »Tänk så många år sen den där midsommardansen, då jag var fattig verkställare och trodde, att jag skulle vinna den vackraste flickan på byden...»

»Tyst, ingenjören...» Tårarna trängde i mor Annas ögon.

»Du gjorde ju förstas rätt, Anna,» sade ingenjören vemodigt, »man skall inte ge bort sig åt någon annan än den man har kär... Det är därför jag inte gifvit bort mig ännu... Nej, nu ska vi vara glada och språkas vid om pojken...!»

Sven fick veta, att han hade anlag för konsten — kors, hvad det lät underligt i det vidöppna barnaörat! Han fick veta, att han en gång skulle få gå genom akademien — det lät ändå underligare, rent som en saga. Men det kan ju upplysas redan nu, att tack vare ingenjören, »sagan sanning blef en gång».

Då ingenjören rest sin väg, satt mor Anna ännu länge i djupa tankar.

»Mor!» sade Sven med glittrande ögon.

Mor Anna såg upp.

Sven pekade på korgen, som täcktes af skinnstycket och de öfverblifna »påskbrefven».

»Där ä' ägg, risgryn och russin,» upplyste han.

Utän utan ett ord slöt mor Anna sin gosse i fannan.

* * *

»Ja, så där kan det börja för en och annan,» slöt konstnären med ett tankfullt leende, »det var mitt första målarhonorar, och det är inte öfver mångt senare jag varit lika stolt och lycklig som då...»

Erny.

Ett af den moderna läkarvetenskapens underbaraste kapitel

är utan tvifvel frågan om sjukdomars behandling medels hypnotism, och då den främste föregångsmannen och kännaren på detta område i vårt land, *d.r. O. Wetterstrand*, i dagens Idun begynner en artikel öfver detta viktiga ämne, behöfva vi väl knappast rikta våra läsarinners uppmärksamhet på densamma, förrän deras lifligaste intresse måste vara väckt. *D.r. W:s* uppsats utgör nr VIII i den värdefulla serien »Iduns läkarartiklar».

Iduns läkarartiklar.

(Eftertryck förbjudes.)

VIII.

Psykoterapi

eller

behandling af sjukdomar med hypnos och suggestion.

Af Doktor *Otto G. Wetterstrand*.

Den medicinska vetenskapen är i våra dagar rik på upptäckter af stor betydelse och praktiskt gagn. Vi behöfva endast erinra om, huru forskningarna inom sjukdomsorsakernas område, särskildt bakteriologien, ledt till förvånande resultat, dem man för få år sedan knappast kunde ana. Huru har ej bakteriologien omgestaltat kirurgien? Innebär ej den s. k. serumbehandlingen rika löften för framtiden vid botandet af de smittosamma sjukdomarne? Men just på grund af dessa stora framsteg, dem ingen kan annat än skänka sitt erkännande och sin beundran, har en viss esidighet blifvit följden, ett materialistiskt betraktelsesätt har blifvit förhärskande, detaljstudierna ha tagit öfverhand och intresset för människosjälens har fått stå tillbaka. Ett område, som just därför, särskildt i senare tider, blifvit försummadt, är läran om de psykiska sjukdomsorsakerna. Det var dock annorlunda förr, ty i slutet af förra århundradet och i början af detta idkades studier i denna riktning rätt ifrigt i England och Frankrike, där man i allmänhet haft blicken mera öppen för sjukdomens psykologiska sida, medan man i Tyskland har haft sin uppmärksamhet riktad mera på de materiella, med sinnena fattbara sjukdomsorsakerna. Detta beror troligen till en del därpå, att många hysa en viss obegenhet för dylika forskningar med dessas kraf på en ingalunda ringa psykologisk insikt, hvarigenom man förmår intränga i dessa dolda, på djupet liggande orsaker, som så ofta undgå den ytliga iakttagarens öga, och som likväl medföra en sådan återklang inom organismen. En psykologisk analys af en lidande, af det sätt, på hvilket sjukdomen uppkommit, af själfva sjukdomen blir allt mer och mer af nöden. Den praktiska följden häraf skall blifva, att den sjuke, för att blifva kvitt sitt lidande, måste säras af den sakförståndige läkaren att begagna sig af sina själskrafter, vare sig för att kunna bota eller för att finna lindring. Detta är ej möjligt utan ett djupare studium af människohjärtat, dess lidanden, dess hemliga ängslan, dess oro, dess kval och ve. Allt detta kan läkarekonsten icke med en afvisande åtbörd se ned på, den kan icke längre försumma forskningar i dessa riktningar, en reaktion har också träd i dagen just i och med den moderna suggestionsläran jämte dess praktiska konsekvens psykoterapien eller konsten att på rent andlig väg behandla och bota sjukdomar.

I alla tider ha läkare använt psykiska medel vid sjukdomars behandling, men det är först genom en ende läkares snille, *D:r Liébeault* i Nancy, som en sådan behandling blifvit satt i system och en metod blifvit skapad, hvarigenom en psykisk behandling förmår utveckla alla sina välsignelsebringande verkningar. Det är denna psykologiska skola, som uppstått i Frankrike och som nu räknar talrika anhängare bland läkare i de flesta civiliserade länder — dess läror doceras praktiskt och teoretiskt vid universiteten i Paris, Nancy, Montpellier, Liège, Wien, Zürich, Charcow,

Valladolid och Genua — det är denna skola, som lärt oss en praktisk förfaringsmetod vid sjukdomars behandling, jämte det den teoretiskt sökt förklara den verksamma mekanismen härvid.

Innan denna behandling och dess innebörd skildras, skola några exempel belysa det sakförhållandet, att naturen i alla tider utfört och ännu utför kurer på rent andlig väg, men tillfälligtvis och alldeles oförberedt, medan vi nu metodiskt eftergöra om ej samma sak, så dock liknande, men under helt andra förhållanden.

Det är allmänt bekant, att vissa själstillstånd på mångartade sjukdomar utöfva ett tydligt inflytande. Vi känna alla, huru det ej så sällan inträffar, att tandvärken försvinner, så snart man befinner sig i tandläkarens mottagningsrum. Professor Glas i Upsala brukade berätta historien om en kvinna, som sedan flere år var sängliggande af lamhet och som vid utbrott af eldsvåda i samma hus, där hon bodde, blef så förskräckt, att hon sprang upp ur sängen, fullkomligt botad från sin lamhet. Professor Glas nämnde ej, så vidt jag nu kan erinra mig, om arten af den lamhet, hvaraf hon led. Om följande fall, där sjukdomssymptomerna bestodo i nervsmärtor i ena höften och benet hos en ung kvinna, säger däremot Sir Benjamin Brodie, som berättar det, att det var af hysterisk natur. Hon föll, under det hon red på en åsna ned på marken, och ögonblickligen försvunno alla sjukdomssymptomerna. Hon kunde gå alldeles obehindradt, utan att hon kände den ringaste smärta, hvilken ej heller vidare inställde sig. I båda dessa fall var det förskräckelsen, som verkade botande. Ett annat fall af hysterisk sjukdom, som berättats för mig af en yngre kollega, och som bevittnades af dennes far, hvilken som läkare skötte patienten, är följande: En medelålders kvinna hade under många år varit sjuklig och klen, företeende sådana symptom, som karaktärisera sjukdomen såsom en blandning af hvad vi nu kalla neurasteni och den sedan gammalt kända, men både af läkare och allmänhet misskända sjukdomen hysteri. Hon hade under hela vintern ständigt legat på sin soffa, klagande än öfver ett, än öfver ett annat. Så kom våren, men tillståndet förblef oförändradt, hon kunde ej lämna sina rum. En vacker, solvarm dag lät hon dock bära sig ned i trädgården jämte sin soffa, och hon njöt i fulla drag af det vackra vädret. Medan hon låg, kommer hon att vända på hufvudet och får se helt nära sig en gumse i en mycket hotande position. Hon blef så förskräckt, att hon plötsligen springer upp från soffan med nytt lif i sina lemmar och upp i huset, och från den stunden var hon och förblef också för framtiden frisk.

Se här ännu ett, synnerligen intressant fall af hysterisk sjukdom, som blifvit beskrifvet af Sir Benjamin Ward Richardson. En ung flicka, som vistades i Indien, var där vittne till förevisningar och konststycken vid en religiös högtidlighet. Hon såg en man, på hvilken benen drogos upp mot kroppen och där stadigt fasthölls. På flickan gjorde denna syn ett sådant intryck, att man nästa morgon fann henne oförmögen att resa sig upp ur sängen, emedan det ena benet var fast uppdraget mot bålen. Detta tillstånd varade flere månader och hvarken genom öfvertalningar eller kraftmedel kunde patienten förmås att räta ut benet. Under kloroformens inverkan kunde benet med lätthet föras i sin normala ställning, men så snart dess verkan var öfver, drogs benet åter upp i sin onaturliga ställning. Med sitt sjuka ben återvände den unga damen till England. Medan hon en dag var sysselsatt

med att spela schack, började benet sakta räta ut sig och strax kunde hon stödja på detsamma. Från denna stund blef hon frisk. Här var ej någon sinnesrörelse orsaken till hennes tillfrisknande, den spänning och ifver, som åtföljde schackspelet, kom henne, som hon sedermera upplyste om, att helt och hållet glömma sammandragningen. Förut hade tanken på denna aldrig ett ögonblick lämnat henne.

När man ser, att själsrörelser eller förändrade sinnestillstånd i ofvanstående fall botade de sjuka, som förut på vanligt sätt ej kunnat hjälpas, kunna vi knappast öfverskatta vikten af att angripa dylika sjukdomar psykologiskt, ehuru vi ej kunna stå till svars med att förmå åsnor att afkasta sina ryttarinnor eller gumsar att stängas, lika litet som vi kunna begagna oss af det farliga och kostbara botemedlet att sätta eld på den sjukas bostad; endast schackspelsordinationen vore utförbar, ehuru jag tviflar på, att detta skulle leda till målet. Det är naturens exempel, den moderna psykoterapien söker efterhärma, när det gäller att bota sjukdomen på psykisk väg. Kraften finnes, verkande stundom, oregelbundet, nyckfullt, och frågan är att använda och leda denna kraft med klokhet och förstånd. Ofta får man höra under en axelryckning, att det vid alla dessa fall, när en kur åstadkommes, utropas: det är bara inbillning. Denna anmärkningsvärda, botande själskraft begåvas visserligen med en makt, som vanliga läkemedel ej visat sig äga, men å andra sidan skänker man ej vidare någon uppmärksamhet åt saken

Se här ytterligare några exempel, illustrerande själens inflytande öfver kroppen i sjukdomar af icke hysterisk natur. Här af skall det visa sig, att det alls icke går an att afärda dylika kurer med den triviala anmärkningen: det är bara inbillning, liksom om inbillningen ej kunde användas för nyttiga och praktiska ändamål.

(Forts.)

Kvinnöden och kvinnobilder.

För Idun af

Birger Schöldström.

»Klockar-mor» på Lofön.

De som minnas omkring trettio år tillbaka erinra sig nog allt det buller, som i offentliga bladen samt samtalsvis uppstod för och emot, när Elfrida André sökte och trots allt motstånd lyckades att inom den lilla finska församlingen i Stockholm erhålla den befattning, som så lustigt beskrifves i gubben Bäckströms allbekanta visa om den som skall, bland så mycket, mycket annat, spela orgel för både gamla och unga och framför allt vara gröm i konsten att sjunga.

Bland allt hvad som anfördes mot att en kvinna kunde få räknas bland »oss prästerskap» framkom dock ej påstående om vatten- och brödstraff samt kyrkoplikt, och dessa påtagliga argument hade dock en gång tillämpats i Sverige mot en kvinna, hvilken halftannat århundrade förut beklädt angifna samma befattning, till hvilken fröken André sedan bröt isen för svenska kvinnor.

I »gamla luntor» ha vi funnit ett »Kongl. Svea hofrätts utslag om en kvinnsperson hvilken en tid förestått klockaresysslan på Lofön.»

Ar 1706 hade till hofrätten från tingsrätten vid Svartsjö inkommit handlingar

jämte hemställan angående ett mycket egendomligt mål. Ur dessa handlingars vidlyftiga meningar må ett helt kortfattadt sammandrag här meddelas:

I Sande by, Fågelö socken å Åland, hade 1704 en tjugutvårig flicka vid namn *Maria Johansdotter* dels af den nöd, som då rådde efter fem hårda år, dels af äfventyrlust drivits att lämna hemorten och begifva sig till Stockholm. Då hon ej där lyckades få någon tjänst och — som det i rätttegångshandlingen heter — »uti mangel af arbete», nödgades hon söka uppehälle genom att gå omkring och på värds husen spela nyckelharpa samt sjunga om »stolts Narva» och om huru »kung Karl bar sorgen för henne» och andra då populära visor samt därefter upptaga de slantar, man räckte henne. Den vackra och hurtiga ålandsflickan blef snart bekant i Stockholm för sitt spel och sin vackra röst, men som hon dock ledsnade att »söka sin föda på krogarna och med sitt nyckelspel roga dem som druckit», beslöt hon söka sig om på landsbygden.

En för henne, som hon uppgaf, obekant herreman hade rådt henne att anlägga mansdräkt, »efter som han hållit före henne skolat varit tjäneligare till karle- än kvinnfolksysslor, hälst hon därpå åtskilliga prof skall hafva vist, då hon än sina vanliga kvinnfolkskläder brukade». Samme okända person hade ock skaffat henne ett oriktigt pass.

Med detta pass samt i manskläder begaf sig nu Maria hösten ofvan nämnda år till landet, där hon på olika ställen tog plats såsom dräng, kallande sig Magnus Johansson. Hon blef ock på landet vida bekant för sin vackra sångröst, hvilket hade till följd »at capellanen vållande herr Ericus Kihlmark henne kallade till klockare vid Lofö församling, ehuru capellanen om dess pass något tvifvelsmål burit, hafvandes hon sången ther sammanstädes i choret uppehållit.» Samtidigt tog hon tjänst hos en sockenskommakare och följde med lästknippan på ryggen denne under hans »ämbetsvandring» i nejen. Hvar den vackra klockaren och skomakarelärlingen kom, tycks han blifvit omtyckt både för sitt glada väsen och sina vackra visor. Isynnerhet föll han de unga flickorna i tycket, och mer än en kärleksförklaring fick han mottaga. Enligt rätttegångsprotokollen hade ej mindre än tre förmögna bonddöttrar samtidigt lagt sina snaror för »Magnus», men denne hade naturligtvis »så mycket mindre där af kunnat draga någon försyn som hon var af samma kön som de.» Till sist blef en af dessa tre, en Maria Andersdotter, så förtviflad öfver »Magnus» kallsinnighet, att hon försökte beröfva sig lifvet genom hängning. Försöket misslyckades, och den älskogskranka blef kallad till pastor Kihlmark, för hvilken hon som orsak till själfmordsförsöket uppgaf sin obesvarade kärlek till den unge klockaren. Pastorn lät nu kalla bägge till sig och »föreställde dem deras väsende med tillfrågan, om Magnus (som han ännu intet vetat annat än at han var karl) ville taga Maria Andersdotter till hustru? Hvertill denne så kallade Magnus dock strax nekat »

Emellertid fann hon, hemkommen från prästen, sig böra upptäcka för sin husbonde, skomakaren Lars Jansson, sitt rätta kön. Skomakaren å sin sida ansåg sig ej böra för vederbörande prästerskap hålla detta doldt, och följden blef att pastor Kihlmark för den världsliga myndigheten angaf förhållandet. Kronobefallningsmannen Johan

Begär hos Eder specerist
i Stockholm och de flesta lands-
ortsstäder

Å Grafström & C:is
Angrostade Kaffe OBS!

Endast i förseglade paket.
Hushållskaffe å 1,25 pr paket å 1/2 kg.
Fint kaffe..... å 1,50 » »
Finaste kaffe å 2,— » »

Udde häktade nu Maria och insatte henne Bartholomæusdagen 1705 i fängelse i Svart-sjö slott.

Vid näst påföljande ting ransakades i detta mål, men »som uppå et slikt brott intet något visst straff i Guds och Sveriges lag skall finnas utsatt», afgaf tingsrätten till hofrätten en förfrågan. Äfven hofrätten tyckte sig ej kunna reda ut målet själf, utan förde det till kungs medels följande resolution:

»Allthenstund denna Maria Johansdotter, som förklädt sig uti mansfolkskläder, har någon tid med samma klädebonad farit omkring landet och betjänt sig af et oriktigt pass samt therunder på et och annat ställe igenom des förhållande gifvit åtskilliga andra kvinnfolk anledning fatta de tankar att vilja hafva henne till man, och ibland them jämväl en i så måtto styrkt i then mening, att hon tagit af henne åtskilliga små persedlar, som hon henne förärt; hvarefter samma kvinnsperson varit på vägen at sig själf lifvet afhända, för det hon icke velat förklara sig til äktenskap med henne; förthenskuld som thetta et ovanligt mål är, på hvilket ingen egentlig lag finnes, så hemställes hans Kongl. Maj:ts nådigaste godfinnande underdånigast, om icke hon, Maria Johansdotter, för ofvanbemälte des begångne förgripelser kunde beläggas med 8 dagars fängelse på vatten och bröd samt uppenbar kyrkoplikt.»

Herrar råds reskript i denna sak fattades den 23 april 1706 och bekräftade hofrättens förslag till straff. Nåd gafs sällan den tiden, och »klockar-mor» i Lofö fick helt visst undergå den hårda domens tillämpande.

Hon försvinner därefter i okända ödens mörker.

Litet om frösådd i boningsrum.

För Idun af S—m.

(Forts. o. slut.)

Nu några ord, hvad vattningen beträffar. Fröburkarna måste vattnas mycket försiktigt, isynnerhet då man har att göra med ytterligt fina frön. I nödfall skulle man kanske kunna hjälpa sig med att bestänka jorden med en mjuk och fin visp — spritkannan är här vid lag oduglig. Jag har en liten blomsterspruta, som jag till närot mer än hälften fyller med kylslaget vatten — kallt får det på inga villkor vara — och så blåser jag försiktigt ut vattnet öfver de frön, som skola vattnas — ett fint droppregn. Det är något påkostande för lungorna att länge blåsa så, men orkar man bara med det, så finnes det knappast något bättre sätt att rengöra krukväxter från dam. För vattning af frösådd och späda plantor är en sådan liten spruta ovärderlig. Billig är den också, och hvilken bleckslagare som helst bör kunna tillverka en dylik. Ett litet rör följer utmed »bleckmåttets» insida ned mot bottnen, och upptill mötes detsamma af det tvärs öfver sprutan ligganda rör, som man blåser i.

Såsom ett bevis på, huru man kan få »pjäska» med fröplantorna — i deras »grönaste» ungdom — vill jag nämna att jag mängen gång spjälut itu en tändsticka, för att få nog fina stöd till veka »glox»-plantor, och nyttjat fin tråd till bindgarn. Det faller af sig själf att man måste handtera de små plantorna med öm varsamhet. För att från de finludna bladen aflägsna en eller annan jordsmula eller dampartikel, som ej på annat sätt kunnat bortskaffas, har jag begagnat mig af — ett sädeskorn. Ja, vet ni, det går riktigt bra. Och där borta i stråbuketten fann jag, hvad jag i den vägen behöfde.

Hvad egentligen angår skötseln af frösådden, har jag nu icke något vidare att tillägga. Härvidlag, som i mycket annat, torde man vinna mest genom praktiken. En och annan lärospån får man säkert betala, men så samlar man också

erfarenheter. Tålmod erfordras det nog, men har man sinne för att iakttaga de små blomlifvens utveckling, skall det bereda en mängd stund af nöje.

En mängd personer synes föredraga, framför att så frön, att köpa hela växter eller att sätta lökar och rotknölar, ja, de tycka t. o. m. det är ett tålmodspöf att vänta på att skott, som de satt, skola växa upp och blomma. Men jag säger: »den, som väntar på något godt, väntar aldrig för länge.» Jag har just aldrig ägnat mig åt skötseln af lökväxter. Vis å vis dem tänker jag som så, att antingen skall man ärligen köpa nya, präktiga lökar — och då är det trädgårdsmästaren som får största hedern, om de blomma vackert — eller också kan man ha samma lökar ett par tre år, år för år ha en hel hög besvär med dem och likvisst, om det inte vill sig, uppnå ett ganska klen resultat. Då äro rotknölar bättre att ha att göra med i mitt tycke — i alla händelser göra de sin ägare bra mycket mindre besvär än lökarne.

Jag vill visst inte påtvinga andra mina åsikter, icke en gång i fråga om blommorna. Må de, hvilka ha pengar till öfverlopps, ge ut dem till blommor — sämre ting kan man köpa, och trädgårdsmästare måste ock ha något att lefva af. För min del vill jag helst sätta skott och så frön. De blommor, hvilka jag dragit upp från frön, tycker jag liksom att jag har mera del i, ja de äro riktigt »mina egna». Visserligen blomma de icke första året — vissa arter kanske icke på ett par tre år — men hvad betyder det? Skulle också icke jag upplefva att de blomma, så är det väl alltid någon annan, som får glädje af dem. Alltså är detta icke något, som afskräcker mig. Ett »aber» finnes dock, och det är att första vintern är så farlig för smättingarne. Så har jag t. ex. af väl ett dussin små heliotroper, som jag dragit upp från frö, endast lyckats bibehålla ett exemplar vid lif. För alla de öfriga har första vintern också blifvit den sista, antingen jag behållit de unga plantorna under egen vård eller mot hösten skänkt bort dem. Men detta afskräcker icke mig och bör ej heller skrämna andra till att afstå från heliotropodling. Mina små blommor få nämligen vara med om ganska kalla vintrar — intet under om de dö. Men jag vill fortfarande strida mot gubben Vinter och söka undandraga honom hans offer. Gör jag icke rätt däri?

Många människor ha den åsikten, att det icke är nyttigt att flytta en växt från ett ställe i rummet till ett annat, ja, det finnes t. o. m. blommor, som de äro rädda att vända på, utan låta dem hellre växa sneda eller blifva flata på ena sidan. Huru skall då en blomma kunna byta hem, utan att röna inverkan däraf, helst om den förflyttas från drifhustemperatur till boningsrum? Jag har här sökt gifva skäl för min en gång förut uttalade åsikt att blommor, hvilka fostras upp från skott eller frö, blifva hårdigare än dem man köper. Frösådden har dessutom ännu en fördel med sig, att man nämligen kan erhålla nya varieteter, något som alltid är kärt för blomsterodlaren. Af somliga blommor finnes det numera en mängd varieteter, och blandadt frö i paket tillhandahålles allmänheten. Om jag i förväg vet, hurdana den blomma, som skall utveckla sig ur den ena eller andra knoppen, ser ut, så gläder det mig visserligen, om det är en vacker sort, men — det har dock ett särskildt behag med sig att observera utvecklingen af en blomma, hvars form och färg man icke förut känner till, att se knoppen så småningom tillväxa, svälla och slutligen slå ut i full färgning. Det är, tänker jag mig, något liknande som föräldrar, fastän i långt högre grad, erfara, då de se den unga dottern harmoniskt utvecklas både till kropp och själ och plötsligt — utan att de egentligen veta huru det gått till — finna barnet förvandladt till en älsklig och älskvärd ungmö. Samma häpenhet, samma förundran! »Hvad hon är skön, vår blomma!»

»Men alla blommor äro icke vackra,» hör jag någon invända. Säg mig dock, hvilken blomma kan kallas ful? Icke någon, skulle jag tro. Nej mer och mindre vackra äro de, hvar efter sin art, åtminstone tycka blomstervänner så. Och »tycke och smak kan ingen förta».

I hopp om att många af Iduns läsarinor älska blommor och vidare förutsatt att de icke tröttna på mina små uppsatser, vill jag någon gång återkomma, för att i korthet redogöra för mina erfarenheter angående några blomsterbarn, hvilka jag fostrat upp från frö.

Au revoir!

Ur notisboken.

Pensionsfonden för sjuksköterskor. Under tecknarne af inbjudningen till bildande af en pensionsfond för sjuksköterskor sammanträdde här om aftonen å Fredrika Bremer-förbundets byrå. Förslaget till stadgar förelåg därvid. Hvad man i förslaget först fäster sig vid är, att stadgarne äro uppställda så liberalt, att så väl de högst utbildade sjuksköterskorna som de, hvilka fått enbart en minst 2-årig praktisk utbildning vid sjukhus (en stor kontingent af vid våra landsortslasarett verksamma sköterskor), äga rätt till delaktighet i kassan. För erhållande af pension fordras att ha fyllt 50 år, att ha till kassan inbetalat minst 5000 kr. och att styrka sig ha under en tid af minst 8 år haft sjukvård till yrke. Detta senare stadgande har tillkommit, emedan ganska många genomgå en eller annan sjukvårds-kurs, utan att likväl på allvar ägna sig åt sjuksköterskekallet.

Pensionernas belopp blifva varierande allt efter storleken af insättningarne å delägares bok; den minsta summa som får insättas under ett år är 25 kr., den största 1,000 kr. Ingen delägare får i kassan äga större behållning än 6,000 kr.

Efter en liflig diskussion blef förslaget med några förändringar antaget. De båda förut tillsatta komitéerna anmodades att såsom interimstyrelse kvarstå till dess delägarna i juni 1897, i enlighet med stadgarne, välja styrelse.

Med antagandet af dessa stadgar kan ett länge, djupt känt behof sägas vara fylldt, i det »Svenska sjuksköterskornas allmänna pensionsförening» numera är konstituerad och därmed tillfalle beredt för utöfvarne af det ansträngande och ansvärsfulla sjukvårdskallet att på verksammaste sätt sörja för ålderns dagar.

Teater och musik.

En liflig teatervecka

har den senast gångna varit, då, som vanligt till denna tid närmast före och omkring påsk, den sceniska och musikaliska säsongen nått sin största kulmen.

Kungl. operan återupptog i måndags Glucks opera »Iphigenia i Aulis», hvilken ej gifvits härstädes sedan år 1878. Denna opera förefaller mera storlagen än samme tonsättares tolf år äldre opera »Orfevs», hvilken åter torde kunna anses mera melodios. Och dock äger äfven »Iphigenia» ganska många anslående melodier. I orkesterns målning af känslor och situationer förekomma flere likheter i de båda nämnda operorna.

Operans innehåll är i korthet följande. Den grekiska flottan ligger färdig att från hamnstenen Aulis afsegla till Troja, men kvarhålls af en envis vindstilla. Denna kan endast häfvas, har öfversteprästen Kalchas (hr *Söderman*) förkunnat, därigenom att konung Agamemnon (hr *Lundqvist*) dotter Iphigenia (fröken *Thulin*) offras åt gudinnan Aramis (frkn *Karlsohn*). Och trots modern Klytemnestras (fru *Linden*) förtviflan och hennes tillämnade make Achilles' (hr *Bratbost*) försök att rädda henne, föres den unga flickan till offeraltaret, eller rättare, hon går själfmant dit, när hon inom sig själf är öfvertygad om, att hennes offerande är nödvändigt för landets väl. På offerplatsen visar sig emellertid gudinnan Artemis själf och upptager Iphigenia till sig i en sky, förkunnande, att hon ej önskar dennas blod, utan endast vill göra henne till sin prästinna.

Utförandet är ej blott godt, utan delvis utmärkt. Liksom i »Orfevs» är det äfven här fru Linden, hvilken som Klytemnestra tager priset. Hennes framställning af den hängifna och djupt förkrossade modern var så i vokalt som dramatisk hänseende aldeles förträfflig samt belönades med entusiastiskt bifall. Världigt vid hennes sida stod hr *Lundqvist*, hvars Agamemnon var en i alla afseenden storlagen prestation. Hr *Bratbost* hade flere lyckliga pointer, och hr *Söderman* sjöng som vanligt värdadt. I titelpartiet hade frkn *Thulin* en ny debut, och från denna ingalunda lätta uppgift skilde hon sig på ett verkligt hedrande sätt. Vår först uttalade åsikt, att frkn T. är en af senare tidens mest lofvande debutanter, bekräftades äfven här. I Artemis' lilla parti klingade frkn *Karlsohn*s stämma som vanligt skär och klangfull. Operan, som denna afton gafs till förmån för k. teatrarne pensionsinrättning, gick på det hela taget

CAKES

fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta specialhandlare i hufvudstaden.

FÖRSÖKI

C. W. SCHUMACHER

Kgl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

SPISBRÖD,

många sorter, hela riket.

Förändres öfver Begär priskurant!

bra alltigenom. Särskildt förtjänar orkestern under hr Hennebergs ledning beröm. Bland den ej särdeles talrika publiken märktes kronprinsen och prins Carl med uppvaktningar.

K. Dramatiska teatern har gått på med sin och allas vår vän »Dardanell» tillsammans med flere olika förpjäser. Detta ordinariter och om kvällarne. Tvänne matinéer ha dock äfven från denna scen bjudit nyhet och omväxling. På Maria Be-bådelsedag gäfvos Upsalastudenterna sin förebådade »kulturhistoriska matiné» inför en fullsatt, ytterst distinguerad och intresserad salong.

Efter ett kört inledande föredrag af docenten V. Lundström om »Den antika teatern» gick ridån upp för Plautus' komedi »Pseudolus» (»Storljugaren»), af hvilken tre scener gäfvos på det klingande klassiska originalspråket. Hufvudintresset anknöt sig dock till programmets nästa nummer, treaktskomedien »Mostellaria» (»Spöket»), som uppfördes i sin helhet i svensk språkdräkt. De vanliga karaktärerna i den grekiska komedien återfunnos ock här. En slösaktig, utsväfvande, ehuru i grund och botten ofördärfvad son, en intrigant och illistig slaf, en godtrogen och vidskeplig fader, som efter tre års frånvaro återkommer och blir lurad af slafven beträffande sonens lefverne, men slutligen vid upptäckten däraf rasar och vill straffa slafven till lifvet. Denne flyr dock till Dionysus altare, och omsider inträder försoning och allt slutar lyckligt och väl.

Denna komedi af Plautus delar med de öfriga alstren af hans hand egenskapen af en god och säker planläggning och en träffande karaktäristik. Just dessa egenskaper hos Plautus gjorde ock, att han och den något senare Terentius finga tjäna till förebild både för en Molière och en Holberg. De många bitande kvickheter, som i »Spöket» förekomma, hade naturligen icke alltid så lätt att komma till sin rätt i en öfversättning, men dock gjorde de sig i den verkligt goda tolkning, på hvilken doc. Lundström bjudit, flerstädes kraftigt gällande och väckte mycken munterhet bland publiken.

Spelet sköttes förträffligt af de unga förmågorna. Den mest ansträngande rollen innehades af den förslagne slafven Tranio, hvilken förtjänar allt beröm för sitt för en amatör särdeles duktiga och lediga spel. Den gamla pigan Scapha gjorde ock mycket drastisk effekt. För öfrigt var utförandet i sin helhet erkännansvärdt, och det lifliga bifallet bekräftade tillfullo, att publiken lifligt uppskattade det ovanliga och instruktiva teaternöjet.

I söndags hade Svenska teaterförbundet å samma scen inbjudit till en premiére, också den af ett särskildt intresse. Det gällde nämligen ett svenskt original af en debuterande författare: »I lejonets kula» af Frank Truth. Bakom detta märke, sades det, gömde sig en dam ur societeten, redan förut bekant för sitt lifligt ådagalagda teaterintresse.

Frank Truths »lejon», som befanns vara en af damerna afgudad operatenor på sommarsejour i Marstrand, röjde väl icke i alla drag genialitetens konungsliga märke. Fastmer lädde rätt många nybörjarbrister vid verket. Men »*ex ungue leonem*» (om vi nu våga tala latin med Iduns älskvärda läsarinna, då vi så nyligen komma från Plautus' klassiska teater) — och en »liten klo» af tydlig dramatisk begåfning stack esomoftast fram i debutverket. Det kan nog växa ut någonting för framtiden af den lejonungen!

Publiken var välvillig och intresserad. Utförandet var också synnerligen värdadt med sådana representanter för hufvudrollerna som fruarna Hoving, Fahlman, Sandell och Sternvall samt hrr Skånberg och Olsson.

Vasateatern hade naturligtvis proppfullt hos på premiären af P. Staaffs med spänd nyfikenhet motsedda komedi »Det stora förslaget». Det var ett välgjordt och i många moment intressant arbete; det myckna politiserandet torde dock icke i längden kunna locka den stora publiken — allra minst damerna. Dock finnes för deras räkning äfven en portion romantik, skickligt serverad mellan tidningsledarne och de kungliga riksdagspropositionerna. Fru Håkansson och fröken Gottschalk göra allt för att tillvarataga detta lyriska element. Den högpolitiska svärdssidan är äfven förträffligt representerad: excellensen Verelius — G. Ranft, statsrådet Falck — Byström, skriftställaren Stern — Svinnberg, redaktör Lindén — Eliason — alla göra de sin sak godt.

I tredje akten får man till och med närvara som åhörare vid ett andra-kammar-plenum. Det bör väl dock vara någonting för alla de damer, som aldrig i lifvet, komma sig för upp på

riksdagsläktaren. Litet »hum» om saken skadar det dock inte att hafva. Och när man nu kan få den så bekvämt som från en af Vasateaterns parkettfåföljer...

Stämningen och bifallet på premiären voro lifliga. Författaren framropades.

I måndags kväll gick så Millöckers »Profkyssen» öfver Södra teaterns tiljor. Den befanns vara en trefflig och underhållande operett, för hvars libretto det skulle vara föga tack-samt söka redogöra, men om hvilken det må sägas, att den knappast försummar tillgodogöra sig något enda af de traditionella operett-elementen: förklädda äkta prinsar och oäkta »prinsar för en dag», bortröfvade prinsessor, intrigerande hofmän, nattliga sammansvärjningar, kabaler och kärlek. Musiken är veritabelt »mil-löckersk», ej vidare originell, men vimlande af sångbara och glada melodier. De förnämsta rollerna voro väl företrädda, i synnerhet slog rollen Lindén som prinsessan Leonora, fru Berg som hennes kammarjungfru, den täcka Vreneli, och hr Ander som den falske prinsen, den fiffige Schwarzwalderrumakaren Hans Pfeiffli, lifligt an. Den riktige prinsen företräddes af en ung debutant, hr Barklind, med en icke oäfven baryton och hemligen approbala ansatser äfven i det dramatiska. För öfrigt böra med erkännande nämnas fru Fornell och fröken Caspér, hrr R. Wagner och Warberg i deras icke oväsentliga bi-roller. Mot körer och ensembler kunde nog rätt-visa anmärkningar göras — men vi få väl icke begära allt på en gång, och en fullfärdig operett-premiére hör i vår goda hufvudstad helt enkelt icke till traditionerna. Det blir väl bättre »fram till påska»!

Publiken var lifligt tillfreds, man skrattade, applåderade och gnolade genast refrängerna under mellanakterna. »Profkyssen» stod visst icke illa profvet och torde dra en hel serie hus, lika välbesatta som måndagens.

Symfonikonsert gifves påskdagen å k. operan, hvarvid programmet upptager Beethovens första symfoni, Lalos orkestersuite »Namona» och symfoni af Sinding. Konserten gifves till förmån för hofkapellets pensionskassa.

Operasångaren Axel Rundbergs matiné gifves, som förut nämnts, påskdagen kl 1/2 2 e. m. i K. Musikaliska akademis stora sal. Biträdande på denna matiné äro: fruarna Östberg o. Almati-Rundberg, fröknarna Frödin, Petrini o. Kragballe samt herrar Ödman, Lundqvist, Morello, Seller-gren, Lundmark, Söderman, konsertmästaren Zetterqvist, kungl. kammarmusikus O. Östman m. fl.

Stilleben.

Novell af Alvide Prydz.

(Forts.)

Men Dinah och Bertine ville mer än gärna, ty nu, sedan man blifvit van vid honom, var det inte så farligt att regeras af Hans Didrik — — — kommendera litet måste man ju nästan ha lof till, när man kommit så långt som till kapten.

II.

— I trakten, där de bodde, blef man snart uppmärksam på de fem gamla, pyntade, alldeles lika svartklädda damerna med deras precis lika långa sorgflor på ryggen, och den rödmosige, jovialiske Hans Didrik blef icke heller obeaktad.

De sågo allesammans ut att ha det riktigt bra, och det hade de naturligtvis, bättre än de kunde haft ensamma i den lilla staden, som föreföll dem så tom efter faderns död. Och när systrarna fått sansa sig litet, tackade de också Hans Didrik, som varit orsaken därtill.

Nu var det så treffligt att få hälsa på hos hvarandra. När Dinah och Bertine hade något till middag, som icke var i Hans Didriks smak, gick han bara upp till de tre yngsta,

som gingo under namnet småflickorna och bodde uppe i »Grottebakken».

Och när Hans Didrik kom så där på förmiddagen, visste alltid småflickorna, hur det var fatt, och då skickades genast bud efter något extra. Hans Didrik hade nämligen snart kommit att stå väl anskrifven äfven hos småflickorna; det hade icke behöfts något långt samlif för att komma underfund med, att under hans barska och bullrande sätt gömdes den mest medgörliga godmodighet.

De mest synliga bevisen på denna systerkärlek — utom det att Hans Didrik ständigt tilltog i välmåga och slutligen blef en mycket omfångsrik kapten — voro soffkuddar! Hans rum prunkade med de grannaste broderade soffkuddar, hvilka hade blott det enda felet att vara alldeles för många. Systrarna blefvo också belönade, om än på ett något oblidare sätt. Men de hade nu vant sig vid hans manér, och att det var något, som följde med hans ställning i samhället, blef allt klarare för dem af den omständigheten, att han alltid var värst bullersam, när han nyss kommit hem från exercisen eller manövern. Han kunde vara riktigt dråplig, när han kom hem så där, med regementsmusiken ännu återljudande i öronen och med de sista dagarnas bataljer i friskt minne — han kunde fatta humör öfver rakt ingenting, kalla systrarna sina onda änglar, taga de silkesbroderade soffkuddarna och slänga dem i kakelugnsluckan, hotande med att vilja flytta, om de icke togo bort allt det krimskrams, hvori de ville dränka honom... Och så kunde han, röd ända upp öfver hjässan, gå upp till småflickorna eller, när det varit för galet, på ett hotell för att ligga där öfver natten, för att regelbundet nästa morgon komma hem igen med presenter till en hvar af systrarna och med den mest änglalika mildhet ånyo sträcka ut sig i sin gungstol, medan Dinah hämtade hans tofflor och Bertine fick brådtom att söka fram den lättaste af hans med tunga pärlsnören belastade pipor.

Och allt efter som dagarna gingo och de krigiska minnena blefvo mera aflägsna, inlullades Hans Didrik åter så småningom i de gamla vanorna, med soffor öfverlastade af mjuka kuddar, en lång ostörd middagslur med middagsdrömmar och kanarie-fågelskvitter.

— Och år gick efter år... till sist så många, att slutligen ingen tänkte på det i familjen ofta omdebatterade: om icke Hans Didrik snart skulle ha sig en hustru.

Systrarna hade med tiden blifvit klena af sig. Men då de voro så många och den ena alltid tänkte på den andra, blefvo alla små krämpor så väl omhuldade, att de aldrig urartade till någon egentlig sjukdom.

Om kvällarna var man gärna tillsammans, och de båda hushållen turade om att ha hvar sin vecka.

Då kunde där uppstå både ifriga och långvariga dispyter, t. ex. om hvem som skulle läsa högt.

De andra ville icke, att Dinah skulle göra det; hennes ögon voro för svaga.

Men Dinah hade icke samvete till att låta Bertine, så svagt bröst som hon hade, och att Hans Didrik skulle läsa med sitt onda i halsen, som han ådragit sig under senaste rekrytmötet, det kunde ej komma i fråga — då ville Dinah hellre själf... ty småflickorna kunde det icke alls blifva

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
 nya preparat för tändernas vård.

tal om, de voro ju ännu icke fria från bleksot och sutto alltid så märkvärdigt krokiga i ryggen, när de läste.

Men småflickorna tyckte, att det där var bara pjask af Dinah — det kunde så varit förr . . . nu gjorde det rakt ingenting.

Så kunde det till sist blifva nödvändigt att använda lottdragning, hvilken då alltid sköttes af Hans Didrik

Kommo åter några af deras vänner på besök, serverade man helst små oförargliga historier, de senaste dagarnas nya och de gamla dagarnas gamla, med samma frimodighet om och om igen, allt efter besökens längvarighet. Gaf man sig god tid, kom man aldrig därifrån, utan att vara å jour igen med hela samslingen, lika godt huru många gånger man fått dem till lifs och åter glömt dem.

Det som alltid kom på tal var den eventuella flyttningen, såsom Hans Didrik uttryckte sig.

Hans Didrik berättade annars aldrig historien själf, ty alltid var någon af systrarna till hands och tog ordet, innan Hans Didrik hunnit så långt som till tanken, som alltid måste föregå hvarje handling.

Det var nämligen så, att en gång under de första åren efter deras inflyttning hade värden haft något kuckel för sig vis à vis mangelboden och låtit undfalla sig något om att de icke skulle inbilla sig, att de sutte i eget hus.

Detta var nu mindre väl öfverlagdt af värden, som kunde vara glad att ha fått sådana hyresgäster.

Därför gick också Dinah upp för att tala med honom.

Men så blir han ohöflig och säger: »Ni kan ju flytta!» Men då är det Dinah, som lugnt och med värdighet ser honom i ögonen och svarar: »Ja, det kan vi!»

Här faller alltid någon af systrarna in med ett: Tänk, det sa' Dinah!

Dinah hade nämligen för sitt blida, lugna väsens skull af familjen alltid varit ansedd för en ängel äfven i annan bemärkelse än blotta familjenamnet, och hennes djärfva svar hade framkallat en årslång öfverraskning hos både henne själf och de andra.

Därför ser hon också gärna med ett förnöjdt småleende upp från sin virkning: »Jaha, det kan vi, sa' jag!»

Är det nu i skymningen, då en af småflickorna har stor benägenhet att ta sig en liten lur, kan det hända, att hon plötsligt vaknar och, i tanke att denna bästa del af historien ännu icke varit före, kommer med den så friskt, som om det händt samma dag: »Tänk du, så säger han: Ni kan ju flytta, säger han, men då säger Dinah: Ja det kan vi!»

Och Dinah infaller bekräftande: »Jaha, det sa' jag.» Och då kan någon af de andra i detsamma komma in från köket och triumferande inkasta: »Det sa' Dinah, hvad tycker du!»

— Denna eventuella flyttning förblef ett outtömligt tema; men någon verklig flyttning kom naturligtvis aldrig i fråga. När det kom till kritan, visste nog värden, hvad han gjorde — sådana hyresgäster som Engels behåller man ju helst.

— Så lycklig var emellertid icke värden i Grottebacken. Hur det gått till var obegripligt, men faktum var, att småflickorna,

i stället för att längre besvärmas af de vidlyftigare förhållanden, hvori Hans Didrik bragt dem, snarare tyckte, att de fått för litet af världen, och började tänka på en utrikesresa. De voro alla öfverens om, att Stockholm skulle det vara — där hade de en gång haft en tant, därför skulle de bo där en vinter — och kanske den följande i södern.

Småflickorna hade blifvit så märkvärdigt oregerliga; Hans Didrik gjorde stora ögon, men då resan verkligen skulle blifva af, gjorde han sällskap med de andra fem för att köpa koffertar.

Detta kunde måhända synas öfverflödigt, men var det icke, ty de tre, som skulle ha koffertarna, visade sig alldeles omöjliga för dylika affärer.

De hade hört talas om eldfasta skåp, och nu ville de veta, om man icke helst borde tänka på något sådant, ty det kunde ju så lätt brinna under vägen.

Innehållsförteckning:

Alma Häckner; af L. S. (Med porträtt). — Bilder ur bibeln; två dikter af Fågel Blå. — Bedjande mödrar; af Fanny Chrysnider. — Första honoräret; en påskhistoria för Idun af Erny. — Iduns läkarartiklar. VIII: Psykoterapi eller behandling af sjukdomar med hypnos och suggestion; af dr O. G. Wetterstrand. — Kvinnoöden och kninnobilder; för Idun af Bryger Schöldström. »Klockarmor» på Lofön. — Litet om frösädd i boningsrum; för Idun af S-m. (Forts. o. slut). — Ur notisboken. — Teater och musik. — Stilleben; novejl af Alvide Prydz. — Tidsskrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Mitt värde räcker öfver hela jorden,
Du spårar mig i både stort och smått.
Till stridens larm en orsak är jag vorden,
Till duellanters kamp, till barnens kif.
I hemska mord af okända motiver,
Där är det oftast jag som hetsat, rådt.
Jag är så gammal och jag äldre blifver,
Jag kan ej, skall ej dö i denna tid.
Men kanske, när ett tusenårigt rike
I stilla sabbatsfrid på jorden rår,
När allt som orent är må hädan vika,
Då är jag bortstött uti evig natt.
Till dess jag rår bland män'skorna,
bland djuren,
Och ofärd i min vapensköld står skuren.

Hvad var för menlöst ord som Eva lydde
Och föll och drog ett män'skosläkte med?
Som andra kvinnor se'n hon hjärnan brydde
Med första syndastraffet i sitt fall.
Om man får tro en gammal lustig visa,
Hvad gjorde Adam när Guds gissel hven?

Hvad gjorde Eva för att smärtan lisa
Och som hvar kvinna gjort på hennes plats?
Hvad kan man få i både kök och domstol?
Ett farligt gift som dock helt vanligt är.
Hvad som får saf och knopp af första vårsol.
En liten en, af hvilket slag som helst.
Hvad är det godt att ha i vinterdagar?
Ett husdjur; räkneord, pronomen ock.
Hvad sjukling blir i följd af vissa lagar.
Ett bör du hvarje man dess rätta gifva,
Om du ett annat äger själf förstås.
En odling som kineserna bedrifva.
Af dagligt bröd ett tidigt stadium.
Ett som är bra att ha i vilda skogen,
När den på sidorna ett annat är.
Hvari låg åkern som blef skött af plojen
Och harfven med, fast ingen skörd den bar?

Charad.

Mitt första en nödvändig sak,
Så ute som ock under tak,
För stora som för små plår vara.
Af trä, af skinn, af tyg m. m.
Ja, utaf ämnen ännu flera.
Modeller ock en talrik skara.

Mitt andra är ett vapen, som
Kan nödga mången vända om,
Då han sig ämnar genom hagen
Och hör mitt andras bärare
Till lynnet vara tvärare
Än vanligt — »vara uti tagen».

När du i »trångmål» är ibland,
Du tar mitt hela i din hand

Schack-gåta.

(Efter hästens gång.)

	so	al	te	ja	i	te	
till	land	fa	ra	af	kä	vill	jag
rör	va	as	ra	ös	min	hans	ras
till	ra	sig	h	bry	fa	blir	land
i	vad	tan	rons	och	hand	får	gra
ef	sa	mitt	mån	lil	vil	ter	då
sinn	läng	ter	sker	ös	de	ste	och
	mig	till	den	min	ja	ja	

l. n.

Och kommer så lätt från försåten.
»Ack, det var skönt,» du säger då,
»Nog är det ändock godt att få
En hjälp; nu är jag fullt belåten.»

Ravi.

Lösningar.

Charaden: Byrå.
Förvandlingsgåtan: Grön, rök, gren, ringa, torr, Ulö (ö vid Norges norra kust), tornen, docka.
Bokstafsgåtan: »Kaka söker maka». »Ur askan i elden».

Diamantgåtan: (f), Dal, Gällö, Jemshög, Falsterbo, Esperöd, Borås, Åby, (o).

Palindromen: Gnissel — Lessing.

Aritmogryfen: Edvard Grieg — Teresina Tua. 1) Enighet, 2) drönare, 3) värskur, 4) ansikte, 5) rakkyss, 6) difteri, 7) gatsten, 8) rättika, 9) inbrott, 10) enkefru, 11) gasläga.

Örförvandlingsgåtan: Sigrd Storråda — Olof Skötkonung. Sofiero, införelstull, gångbro, risgrynskorf, inrikes, damstduk, spårnsö, tämningkast, ornamentik, resårsko, rullgardin, ättiosju, dryckeshorn, askonsdag.

ENEROTH & Co.
Tekniska Fabriken "GÖTA LEJON"
*** GÖTEBORG.

rekommendera sitt allmänt erkäna
LUTPULVER
→ fritt från klor ←

Lutpulvret begagnas vid lak eller tvätt i stället för bästa och renaste aska. Användningssättet alldeles samma som med vanlig asklut, och
SÅP-PULVER (fritt från klor).

Sparar **penningar.**
— Sparar **arbete.**
— Sparar **kläder** och
— ersätter såpa eller tvål.